

Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (pierwsza izba)

z dnia 13 grudnia 2016 r.**

EBC — Personel EBC — Pracownicy tymczasowi — Ograniczenie maksymalnego czasu świadczenia pracy przez jednego pracownika tymczasowego — Skarga o stwierdzenie nieważności — Akt zaskarżalny — Bezpośrednie i indywidualne oddziaływanie — Interes prawny — Termin do wniesienia skargi — Dopuszczalność — Brak informowania i zasięgnięcia opinii skarżącej organizacji związkowej — Odpowiedzialność pozaumowna

W sprawie T-713/14

Organisation des salariés auprès des institutions européennes et internationales en République fédérale d'Allemagne (International and European Public Services Organisation) (Organizacja pracowników instytucji europejskich i międzynarodowych w Republice Federalnej Niemiec) (IPSO), z siedzibą we Frankfurcie nad Menem (Niemcy), reprezentowana przez adwokata L. Levi,

strona skarżąca,

przeciwko

Europejskiemu Bankowi Centralnemu (EBC), reprezentowanemu początkowo przez B. Ehlers, I. Köpfer i M. López Torres, a następnie przez B. Ehlers, P. Pfeifhofera i F. Malfrère'a, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez adwokata B. Wägenbaura,

strona pozwana,

mającej za przedmiot, po pierwsze, wniosek złożony na podstawie art. 263 TFUE mający na celu stwierdzenie nieważności decyzji zarządu EBC z dnia 20 maja 2014 r. o ograniczeniu do dwóch lat okresu, przez który jeden pracownik tymczasowy może maksymalnie świadczyć pracę o charakterze administracyjnym i sekretarskim na rzecz EBC, a po drugie, wniosek na podstawie art. 268 TFUE o zadośćuczynienie doznanej krzywdzie,

SĄD (pierwsza izba),

w składzie: H. Kanninen, prezes, I. Pelikánová i E. Buttigieg (sprawozdawca), sędziowie,

sekretarz: G. Predonzani, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 2 czerwca 2016 r.,

wydaje niniejszy

* 1* Język postępowania: francuski.

Wyrok

Okoliczności powstania sporu

- 1 Skarżąca, Organisation des salariés auprès des institutions européennes et internationales en République fédérale d'Allemagne (International and European Public Services Organisation, IPSO) (Organizacja pracowników instytucji europejskich i międzynarodowych w Republice Federalnej Niemiec), jest związkiem zawodowym reprezentującym, zgodnie ze swym statutem, interesy osób zatrudnianych przez organizacje międzynarodowe i europejskie mające siedzibę w Niemczech lub osób dla nich pracujących.
- 2 W dniu 3 lipca 2008 r. skarżąca i Europejski Bank Centralny (EBC) podpisały porozumienie ramowe o nazwie „Protokół uzgodnieniowy [EBC] i [IPSO] w sprawie uznania, wymiany informacji i konsultacji”, który został uzupełniony w drodze addendum z dnia 23 marca 2011 r. (zwane dalej „porozumieniem ramowym”).
- 3 Porozumienie ramowe określa w pkt 2 zasady informowania, wczesnego zaangażowania i zasięgnięcia opinii IPSO w sprawach działań mogących oddziaływać na sytuację lub interesy personelu EBC.
- 4 EBC podjął ze skarżącą, z jej inicjatywy, rozmowy na temat sytuacji pracowników tymczasowych w instytucji.
- 5 Na spotkaniu w dniu 29 stycznia 2014 r. strony, z inicjatywy członka zarządu EBC odpowiedzialnego za sprawy pracownicze, umówiły się, że powołana zostanie grupa robocza do spraw dotyczących pracowników tymczasowych (zwana dalej „grupą roboczą”). Strony zobowiązały się przedstawić temu członkowi zarządu sprawozdanie na temat wniosków, do których dojdą w toku tych rozmów.
- 6 Na temat pracowników tymczasowych odbył się jeszcze w okresie od 18 lutego do 5 grudnia 2014 r. w ramach grupy roboczej szereg spotkań skarżącej z EBC, reprezentowanym przez członków dyrekcji generalnej (DG) ds. zasobów ludzkich, budżetu i spraw organizacyjnych, i były one kontynuowane również po tej dacie.
- 7 Na posiedzeniu zarządu w dniu 20 maja 2014 r. zarząd przyjął stanowisko w niektórych kwestiach dotyczących angażowania pracowników tymczasowych do pracy w EBC, a w szczególności w kwestii ograniczenia do dwóch lat okresu, przez który jeden pracownik tymczasowy może maksymalnie świadczyć pracę o charakterze administracyjnym i sekretarskim na rzecz EBC (zwane dalej „zaskarżonym aktem”). Zaskarżony akt, mający formę protokołu z tego posiedzenia, stanowi:
„Zważywszy na przekazane w dokumentacji informacje oraz w szczególności na fakt, że DG [ds. zasobów ludzkich, budżetu i spraw organizacyjnych] prowadzi rozmowy z danymi służbami w celu stopniowej redukcji zależności EBC od personelu tymczasowego w zakresie powtarzających się zadań, zarząd: a) postanawia, co następuje: (i) odtąd personel tymczasowy zatrudniany do prac administracyjnych i sekretarskich powinien być angażowany wyłącznie w celu zaspokojenia czasowego zapotrzebowania, a całkowity czas trwania kolejnych umów nie powinien przekraczać 24 miesięcy [...]”.
- 8 Do celów wdrożenia powyższego rozwiązania przyjęto określone środki tymczasowe. Zarząd przyjął również do wiadomości, że DG ds. zasobów ludzkich, budżetu i spraw organizacyjnych przygotowuje oddzielną notatkę na temat losów personelu tymczasowego zatrudnianego do pomocy informatycznej.
- 9 Na posiedzeniu grupy roboczej w dniu 5 czerwca 2014 r. przedstawiciele DG ds. zasobów ludzkich, budżetu i spraw organizacyjnych poinformowali skarżącą o przyjęciu przez zarząd zaskarżonego aktu.

- 10 W dniu 16 lipca 2014 r. odbyła się sesja informacyjna dla pracowników tymczasowych, dotycząca środków przyjętych w zaskarżonym akcie, po której na stronie intranetowej EBC zamieszczono informacje o tych środkach, w następującym brzmieniu:

„Zarząd EBC postanowił wprowadzić limit dwóch lat w odniesieniu do umów personelu tymczasowego odpowiedzialnego za prace administracyjne i sekretarskie [...]. Od tej chwili personel odpowiedzialny za prace administracyjne i sekretarskie (zatrudniany w celu zaspokojenia czasowego zapotrzebowania, na zastępstwo lub do pracy przy konkretnych projektach) będzie mógł świadczyć pracę na rzecz EBC łącznie tylko przez dwa lata, na podstawie umów tymczasowych, jednorazowych lub następujących kolejno po sobie. Ma jednak zastosowanie środek tymczasowy [...]. Decyzja zarządu nie dotyczy podwykonawców DG-IS ani współpracowników pełniących funkcje techniczne, takich jak inżynierowie i inni technicy”.

Postępowanie i żądania stron

- 11 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 10 października 2014 r. skarżąca wniosła skargę w niniejszej sprawie.

- 12 Skarżąca wnosi do Sądu o:

- stwierdzenie dopuszczalności i zasadności skargi;
- stwierdzenie nieważności zaskarżonego aktu;
- zasądzenie od EBC zadośćuczynienia za doznaną krzywdę szacowanego ex aequo et bono na 15 000 EUR;
- obciążenie EBC kosztami postępowania.

- 13 EBC wnosi do Sądu o:

- odrzucenie skargi, tytułem głównym, jako niedopuszczalnej, a ewentualnie – oddalenie jej jako bezzasadnej;
- obciążenie wnoszącej odwołanie kosztami postępowania.

Co do prawa

1. W przedmiocie dopuszczalności

- 14 Nie podnosząc oficjalnie zarzutu niedopuszczalności na podstawie art. 114 regulaminu postępowania przed Sądem z dnia 2 maja 1991 r., EBC kwestionuje dopuszczalność skargi i podnosi, jak potwierdził na rozprawie, cztery podstawy niedopuszczalności: pierwszą dotyczącą braku zaskarżalnego aktu, drugą – braku legitymacji czynnej skarżącej, trzecią – braku interesu prawnego skarżącej, oraz czwartą – dotyczącą niedochowania terminu do wniesienia skargi.

W przedmiocie braku aktu zaskarżalnego

- 15 Tytułem głównym EBC utrzymuje, że zaskarżony akt nie jest aktem zaskarżalnym w rozumieniu orzecznictwa, ponieważ nie wywołuje skutków prawnych wobec osób trzecich. W tym względzie podnosi on, że zaskarżony akt stanowi wewnętrzną wskazówkę lub wytyczną skierowaną wyłącznie do

osób odpowiedzialnych w odpowiednich służbach EBC, mającą na celu zharmonizowanie decyzji, które służby te podejmują w ramach „zdecentralizowanego prowadzenia” przetargów dotyczących wyboru ofert agencji pracy tymczasowej, a także osiągnięcie tego, by wewnętrzne kryteria selekcji były zbieżne z przyszlą zmianą właściwych niemieckich przepisów, czyli Arbeitnehmerüberlassungsgesetz z dnia 7 sierpnia 1972 r. (ustawy o tymczasowym udostępnianiu pracowników, BGBl I, s. 1393, zwanej dalej „AÜG”). Zdaniem EBC tylko AÜG, a nie zaskarżony akt, jest istotna do ustalenia znajdujących w niniejszym przypadku zastosowanie ram prawnych, gdyż EBC musi się stosować do wszystkich zmian do AÜG.

- 16 Skarżąca utrzymuje, że zaskarżony akt jest aktem zaskarżalnym, ponieważ, po pierwsze, ustala nowe wiążące ramy prawne dotyczące angażowania przez EBC pracowników tymczasowych zatrudnianych do prac administracyjnych i sekretarskich, a po drugie, wywołuje skutki wykraczające poza wewnętrzną organizację służb EBC, gdyż w istotny sposób zmienia sytuację prawną agencji pracy tymczasowej oraz pracowników tymczasowych, którym ogranicza okres zatrudnienia w EBC.
- 17 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem jedynie akty wywołujące wiążące skutki prawne mogące wywierać wpływ na interesy osób trzecich poprzez istotną zmianę ich sytuacji prawnej stanowią akty mogące stanowić przedmiot skargi o stwierdzenie nieważności (wyroki: z dnia 31 marca 1971 r., Komisja/Rada, 22/70, EU:C:1971:32, pkt 42; z dnia 6 kwietnia 2000 r., Hiszpania/Komisja, C-443/97, EU:C:2000:190, pkt 27; postanowienie z dnia 12 lutego 2010 r., Komisja/CdT, T-456/07, EU:T:2010:39, pkt 52).
- 18 Aby ustalić, czy akt, którego dotyczy żądanie stwierdzenia nieważności, wywołuje takie skutki, należy skupić się na samej jego istocie (wyrok z dnia 11 listopada 1981 r., IBM/Komisja, 60/81, EU:C:1981:264, pkt 9), na kontekście towarzyszącym jego opracowaniu (wyrok z dnia 17 lutego 2000 r., Stork Amsterdam/Komisja, T-241/97, EU:T:2000:41, pkt 62) oraz na tym, jak autor aktu zamierzał go zakwalifikować (zob. podobnie wyroki: z dnia 17 lipca 2008 r., Athinaiki Techniki/Komisja, C-521/06 P, EU:C:2008:422, pkt 42, 46, 52; z dnia 26 stycznia 2010 r., Internationaler Hilfsfonds/Komisja, C-362/08 P, EU:C:2010:40, pkt 52). Natomiast forma, w której wydano akt czy decyzję, jest co do zasady obojętna z punktu widzenia dopuszczalności skargi o stwierdzenie nieważności (zob. podobnie wyroki: z dnia 11 listopada 1981 r., IBM/Komisja, 60/81, EU:C:1981:264, pkt 9; z dnia 7 lipca 2005 r., Le Pen/Parlament, C-208/03 P, EU:C:2005:429, pkt 46). Nie można jednak wykluczyć, że Sąd weźmie pod uwagę formę, w jakiej wydano akt, którego dotyczy żądanie stwierdzenia nieważności, jeżeli może się to przyczynić do rozpoznania jego charakteru (zob. podobnie wyrok z dnia 26 maja 1982 r., Niemcy i Bundesanstalt für Arbeit/Komisja, 44/81, EU:C:1982:197, pkt 12; postanowienie z dnia 12 lutego 2010 r., Komisja/CdT, T-456/07, EU:T:2010:39, pkt 58).
- 19 Ponadto z utrwalonego orzecznictwa wynika, że zaskarżalnego aktu w rozumieniu art. 263 TFUE nie stanowi podjęty przez instytucję środek wyrażający jedynie intencję tej instytucji bądź jednej z jej służb co do stosowania w określonej dziedzinie pewnego sposobu działania (zob. podobnie wyroki: z dnia 27 września 1988 r., Zjednoczone Królestwo/Komisja, 114/86, EU:C:1988:449, pkt 13; z dnia 5 maja 1998 r., Zjednoczone Królestwo/Komisja, C-180/96, EU:C:1998:192, pkt 28). Tego rodzaju wewnętrzne wskazówki, wyznaczające ogólne wytyczne, na podstawie których instytucja zamierza, stosując właściwe przepisy, wydać w przyszłości decyzje indywidualne, których legalność może być kwestionowana zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 263 TFUE, wywołują jedynie skutki w sferze wewnętrznej administracji i nie rodzą żadnych praw czy obowiązków względem osób trzecich. Takie akty nie stanowią więc aktów niekorzystnych, które jako takie mogą stanowić przedmiot skargi o stwierdzenie nieważności na podstawie art. 263 TFUE (zob. podobnie wyroki: z dnia 6 kwietnia 2000 r., Hiszpania/Komisja, C-443/97, EU:C:2000:190, pkt 28 i przytoczone tam orzecznictwo, pkt 33, 34; z dnia 20 listopada 2008 r., Włochy/Komisja, T-185/05, EU:T:2008:519, pkt 41).

- 20 Wyłącznie akt, w którym jego autor jednoznacznie i ostatecznie określi swoje stanowisko, w formie pozwalającej na rozpoznanie charakteru tego aktu, stanowi decyzję mogącą stanowić przedmiot skargi o stwierdzenie nieważności (zob. podobnie wyrok z dnia 26 maja 1982 r., Niemcy i Bundesanstalt für Arbeit/Komisja, 44/81, EU:C:1982:197, pkt 12; postanowienie z dnia 12 lutego 2010 r., Komisja/CdT, T-456/07, EU:T:2010:39, pkt 54).
- 21 W niniejszym przypadku zaskarżony akt różni się od zwykłej wskazówki lub wytycznej skierowanej do służb EBC zarówno treścią, jak i okolicznościami przyjęcia, a także sposobem zredagowania i podania do wiadomości zainteresowanych.
- 22 Zważywszy bowiem na jego treść, sformułowaną w jasny i jednoznaczny sposób, zaskarżony akt stanowi decyzję zarządu EBC o ograniczeniu do dwóch lat, z zastrzeżeniem środków przejściowych, okresu, przez który jeden pracownik tymczasowy może maksymalnie świadczyć pracę o charakterze administracyjnym i sekretarskim na rzecz EBC w celu zaspokojenia czasowego zapotrzebowania. Wbrew temu, co utrzymuje EBC, zajmując takie stanowisko, zarząd wykroczył poza to, co wiązałoby się z wydaniem służbom EBC wewnętrznych wytycznych dotyczących redagowania dokumentacji przetargowej w celu wyboru ofert składanych przez agencje pracy tymczasowej. Zarząd nie poprzestał bowiem na opracowaniu niewiążących wskazówek lub zasad postępowania, lecz od razu wydał uregulowanie mające powszechne zastosowanie, ustalające w sposób ostateczny przynajmniej niektóre kryteria postępowania przy zatrudnianiu pracowników tymczasowych w tej instytucji, czyli maksymalny okres zaangażowania jednego pracownika tymczasowego zatrudnianego do prac administracyjnych i sekretarskich.
- 23 Taki akt wywołuje wiążące skutki prawne, ponieważ EBC nie może, dopóki uregulowanie to nie zostanie formalnie zmienione lub uchylone, odstąpić od niego przy ocenie ofert składanych przez agencje pracy tymczasowej w przetargach dotyczących zatrudnienia przez tę instytucję pracowników tymczasowych.
- 24 Taki właśnie decyzyjny charakter zaskarżonego aktu znajduje potwierdzenie w formie wydania tego aktu. Po pierwsze bowiem, użyto w nim zwrotu „zarząd postanowił” (zob. pkt 7 powyżej), a po drugie, w informacji podanej na stronie intranetowej EBC o zaskarżonym akcie napisano, co następuje: „[z]arząd [...] postanowił wprowadzić” i „decyzja zarządu” (zob. pkt 10 powyżej). Podobnie w skierowanym do skarżącej piśmie z dnia 30 września 2014 r. prezes EBC odniósł się do zaskarżonego aktu, stosując zwrot „zarząd postanowił”.
- 25 Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa wspomnianego w pkt 18 powyżej, choć w celu ustalenia, czy akt wywołuje skutki prawne, należy skupić się na samej jego istocie, forma aktu stanowi jedną spośród wskazówek, które sąd Unii może wziąć pod uwagę w celu określenia istoty rozpatrywanego aktu, mimo że samodzielnie nie pozwala mu zakwalifikować tego aktu jako niekorzystnego w rozumieniu art. 263 akapit czwarty TFUE. Tym samym, choć nie można przypisywać temu stwierdzeniu decydującego znaczenia, to należy stwierdzić, że użycie przez EBC zwrotów „zarząd postanowił” i „decyzja zarządu” w kontekście zaskarżonego aktu może służyć na poparcie wykładni jego treści, takiej jak ta przedstawiona w pkt 22 powyżej, co pozwala dojść do wniosku, że ma on charakter decyzyjny.
- 26 Okoliczności związane z wydaniem zaskarżonego aktu i podaniem go do wiadomości personelu EBC służą potwierdzeniu stwierdzenia, że ma on charakter decyzyjny.
- 27 W pierwszej kolejności należy podkreślić, że stanowisko, które zarząd EBC przyjął w zaskarżonym akcie, jest zbieżne z zamiarem tej instytucji „stopniowego ograniczania angażowania pracowników tymczasowych do powtarzających się zadań”, jak wynika z zaskarżonego aktu oraz z dokumentu zatytułowanego „Notatka w sprawie (i) uaktualnionych informacji o korzystaniu z personelu tymczasowego w EBC; (ii) krótko- i średniookresowych opcji w celu redukcji zależności EBC od personelu tymczasowego”, sporządzonego przez DG ds. zasobów ludzkich, budżetu i spraw organizacyjnych do wiadomości zarządu i branego przez niego pod uwagę przy wydawaniu

zaskarżonego aktu (zwanego dalej „notatką DG ds. zasobów ludzkich, budżetu i spraw organizacyjnych”). Z tego wynika, że poprzez przyjęcie zaskarżonego aktu zarząd pragnął wpisać się w ramy ogólnej polityki zmierzającej do ograniczenia angażowania pracowników tymczasowych przez EBC.

- 28 EBC utrzymuje jednak, że zaskarżony akt miał na celu uwzględnienie zawczasu, w zastosowaniu zasady dobrej administracji, zmiany niemieckich przepisów o pracy tymczasowej, czyli AÜG, mających zastosowanie do zawieranych przez EBC umów z agencjami pracy tymczasowej.
- 29 W tym względzie należy wskazać, że wprawdzie o projekcie wprowadzenia przez rząd niemiecki zmian do AÜG w celu ograniczenia umów tymczasowych do 18 miesięcy wspomniano w notatce DG ds. zasobów ludzkich, budżetu i spraw organizacyjnych oraz w informacji dotyczącej zaskarżonego aktu zamieszczonej w intranecie EBC w dniu 16 lipca 2014 r., jednak sam fakt, że taki projekt istniał w chwili przyjęcia zaskarżonego aktu, nie może służyć do poparcia argumentu EBC, że jest to akt wydany w celu uwzględnienia zawczasu zmiany właściwych niemieckich przepisów.
- 30 Po pierwsze bowiem, należy odnotować, że zmiana niemieckich przepisów, do której odnosi się EBC, nie była jeszcze uchwalona, gdy wydano zaskarżony akt, i nie było wówczas jeszcze pewności co do jej treści. Gdyby EBC faktycznie miał zamiar zawczasu uwzględnić zmianę do AÜG, zgrałby w czasie wejście w życie przepisów przyjętych w zaskarżonym akcie z wejściem w życie tej zmiany. Tymczasem środki ustanowione w zaskarżonym akcie miały zastosowanie od dnia 16 lipca 2014 r., jak wynika z informacji zamieszczonej w tym samym dniu na stronie intranetowej instytucji, natomiast zmiana do AÜG nie została jeszcze w tej dacie przyjęta, i zresztą dalej nie była przyjęta w dniu rozprawy w niniejszej sprawie, jak potwierdził EBC.
- 31 Po drugie, należy wskazać, że projekt zmiany do AÜG, w kształcie wspomnianym w notatce DG ds. zasobów ludzkich, budżetu i spraw organizacyjnych, przewidywał ograniczenie umów tymczasowych do 18 miesięcy, natomiast zaskarżony akt ustalił maksymalny okres, przez który jeden pracownik tymczasowy może pracować w EBC, na 24 miesiące. Nie można więc w żadnym razie uznać, że zaskarżony akt został wydany wyłącznie po to, aby zawczasu uwzględnić planowane przyjęcie przepisów na szczeblu krajowym.
- 32 Po trzecie, wprowadzony przez zaskarżony akt środek ma zastosowanie, jak podkreśla skarżąca, tylko do jednej kategorii pracowników tymczasowych w EBC, czyli do tych zatrudnianych do prac administracyjnych i sekretarskich, zaś sytuacja pracowników tymczasowych zatrudnionych do innych zadań, w szczególności wsparcia informatycznego, ma być przedmiotem oddzielnej notatki DG ds. zasobów ludzkich, budżetu i spraw organizacyjnych, jak wynika z pkt b) lit. i) zaskarżonego aktu oraz o czym zaświadcza informacja zamieszczona w intranecie EBC (zob. pkt 10 powyżej). Tym samym nie można uznać, że zaskarżony akt został wydany, aby uwzględnić zawczasu zmianę AÜG, gdyż nie można zakładać, że miałyby ona zastosowanie tylko do tej kategorii pracowników tymczasowych, a nie do całego personelu tymczasowego.
- 33 Skarżąca słusznie więc podnosi w istocie, że w braku takiej zmiany właściwych niemieckich przepisów to zaskarżony akt ustanowił ramy prawne, ograniczając do dwóch lat okres, przez który jeden pracownik tymczasowy może świadczyć na rzecz EBC niemające powtarzalnego charakteru prace o charakterze administracyjnym i sekretarskim.
- 34 W drugiej kolejności należy zauważyć, że wprowadzony przez zaskarżony akt środek został podany do wiadomości personelu EBC, a w szczególności pracowników tymczasowych, nie tylko poprzez rozpowszechnienie tej informacji w intranecie instytucji, lecz również w trakcie sesji informacyjnej zorganizowanej w tym konkretnym celu dla pracowników tymczasowych w EBC. Jak podkreślał dyrektor EBC w piśmie z dnia 30 września 2014 r. skierowanym do skarżącej, owa sesja informacyjna miała na celu udzielenie pracownikom tymczasowym „jasnych informacji na temat sytuacji dotyczącej ich umów”.

- 35 Tak więc EBC nie poprzestał na rozpowszechnieniu informacji wyłącznie, jak twierdzi, dla zapewnienia przejrzystości, równego traktowania lub wydajności administracji, lecz słusznie uznał również, że niezbędne jest zorganizowanie sesji informacyjnej dotyczącej zakresu zaskarżonego aktu i jego wpływu na sytuację pracowników tymczasowych w EBC.
- 36 Z powyższego wynika, że EBC zamierzał nadać zaskarżonemu aktowi wiążące skutki prawne, ograniczając do dwóch lat czas pracy w EBC pracowników tymczasowych zatrudnianych do niemających powtarzalnego charakteru prac administracyjnych i sekretarskich, co mogło mieć wpływ na interesy tych pracowników, pozbawiając ich możliwości zatrudnienia w EBC na okres przekraczający ten limit czasowy.
- 37 Powyższego wniosku nie podważają argumenty EBC.
- 38 Po pierwsze, EBC przypomina, że na ramy prawne niniejszego sporu składają się dwa stosunki umowne: po pierwsze, między EBC a agencjami pracy tymczasowej, a po drugie, między tymi agencjami a pracownikami tymczasowymi. Są to dwa odrębne stosunki umowne, a pracowników tymczasowych nie wiąże umowa z EBC, przez co zaskarżony akt w każdym razie nie wywołuje skutków prawnych dla sytuacji pracowników tymczasowych, których interesy reprezentuje skarżąca, a jedynie dla sytuacji o charakterze umownym, jaka występuje między EBC a agencjami pracy tymczasowej.
- 39 W tym względzie należy wskazać, że zaskarżony akt nie wpisuje się tylko i wyłącznie w ramy stosunków umownych EBC z agencjami pracy tymczasowej, lecz stanowi akt o charakterze generalnym, którego skutki prawne wykraczają poza te stosunki. Jak bowiem wskazano w pkt 22 i 36 powyżej, ustanawia on ramy prawne dotyczące warunków angażowania przez EBC pracowników tymczasowych, co skutkuje ograniczeniem możliwości zatrudnienia się przez jednego pracownika tymczasowego w tej instytucji na okres przekraczający dwa lata, co ma wpływ na sytuację prawną tego pracownika.
- 40 Po drugie, należy również odrzucić argument EBC, że ograniczenie czasu świadczenia pracy w EBC przez jednego pracownika tymczasowego nie uniemożliwia mu otrzymania następnie zatrudnienia na innym stanowisku, jeżeli przewiduje to jego umowa z agencją pracy tymczasowej. Taki argument, choć niepozbawiony zasadności, należy odróżnić od kwestii, czy zaskarżony akt wywiera skutki prawne przez to, że ogranicza do dwóch lat okres, przez który jeden pracownik tymczasowy może maksymalnie świadczyć pracę w EBC, i jest to niezależne od innych rodzajów zatrudnienia, które może mu dać agencja pracy tymczasowej.
- 41 W związku z tym, zważywszy na orzecznictwo przywołane w pkt 17–20 powyżej, zaskarżony akt stanowi akt niekorzystny, a więc i zaskarżalny w rozumieniu art. 263 akapit czwarty TFUE. Należy więc oddalić pierwszy zarzut niedopuszczalności podniesiony przez EBC.

W przedmiocie braku bezpośredniego i indywidualnego oddziaływania na interesy skarżącej

- 42 EBC utrzymuje pomocniczo, że zaskarżony akt nie oddziałuje bezpośrednio i indywidualnie na interesy skarżącej, ponieważ, po pierwsze, nie jest ona jego adresatem, a po drugie, nie przysługuje jej żadne prawo do konsultacji lub informacji przy przyjmowaniu aktu takiego jak zaskarżony akt, dotyczącego sytuacji pracowników tymczasowych w EBC.
- 43 Skarżąca utrzymuje, że zaskarżony akt dotyczy jej bezpośrednio i indywidualnie w rozumieniu orzecznictwa, ponieważ jej interes własny, jako uczestnika dialogu społecznego, a także jej uprawnienia proceduralne, w kształcie wynikającym zarówno z porozumienia ramowego, jak i z rozmów, które prowadziła z EBC w ramach grupy roboczej, a które określiła jako „porozumienie ad hoc”, nie były przy przyjmowaniu tego aktu przestrzegane.

- 44 Zgodnie z art. 263 akapit czwarty TFUE każda osoba fizyczna lub prawna może wnieść, na warunkach przewidzianych w akapitach pierwszym i drugim tego artykułu, skargę na akty, których jest adresatem lub które dotyczą jej bezpośrednio i indywidualnie, oraz na akty regulacyjne, które dotyczą jej bezpośrednio i nie wymagają środków wykonawczych.
- 45 Bezsporny jest fakt, że skarżąca nie jest adresatem zaskarżonego aktu. Ponadto, skoro skarżąca nie twierdzi, że zaskarżony akt stanowi akt regulacyjny, który dotyczy jej bezpośrednio i który nie wymaga środków wykonawczych, tylko że akt ten dotyczy jej bezpośrednio i indywidualnie, należy przede wszystkim zbadać, czy te dwie przesłanki wniesienia skargi o stwierdzenie nieważności z art. 263 akapit czwarty TFUE są w niniejszym przypadku spełnione.
- 46 W tym względzie należy, po pierwsze, przypomnieć, że w odniesieniu do przesłanki bezpośredniego oddziaływania z utrwalonego orzecznictwa wynika, iż warunek, by akt będący przedmiotem skargi dotyczył bezpośrednio osoby fizycznej lub prawnej, wymaga, by akt ten wywierał bezpośredni wpływ na sytuację prawną tej osoby i nie pozostawiał żadnego uznania swoim adresatom, na których ciąży obowiązek jego wykonania, gdyż wykonanie ma charakter czysto automatyczny i wynika wyłącznie z uregulowania Unii, bez potrzeby stosowania innych przepisów pośrednich (zob. wyrok z dnia 13 marca 2008 r., Komisja/Infront WM, C-125/06 P, EU:C:2008:159, pkt 47 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 47 Po drugie, w odniesieniu do oddziaływania indywidualnego, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem osoba fizyczna lub prawna, która nie jest adresatem aktu, ma prawo twierdzić, że akt dotyczy jej indywidualnie w rozumieniu art. 263 akapit czwarty TFUE, jedynie wtedy, gdy akt ten dotyczy jej z uwagi na określone, właściwe jej cechy lub sytuację faktyczną, która wyróżnia ją spośród wszystkich innych osób i indywidualizuje w sposób analogiczny do adresata decyzji (wyrok z dnia 15 lipca 1963 r., Plaumann/Komisja, 25/62, EU:C:1963:17, s. 223; zob. także wyrok z dnia 27 lutego 2014 r., Stichting Woonlinie i in./Komisja, C-133/12 P, EU:C:2014:105, pkt 44 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 48 Nie można uznać, że organizacji takiej jak skarżąca, utworzonej w celu obrony interesów zbiorowych pewnej kategorii podmiotów prawa, dotyczy bezpośrednio i indywidualnie akt oddziałujący na ogólne interesy tej kategorii (wyroki: z dnia 14 grudnia 1962 r., Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes i in./Rada, 16/62 i 17/62, niepublikowany, EU:C:1962:47, s. 919; z dnia 18 marca 1975 r., Union syndicale – Service public européen i in./Rada, 72/74, EU:C:1975:43, pkt 17).
- 49 Jednak skargi wniesione przez stowarzyszenia takie jak skarżąca, których zadaniem jest obrona interesów zbiorowych osób, są według orzecznictwa dopuszczalne w trzech przypadkach, a mianowicie wtedy, gdy reprezentują one interesy osób, które same mogą wnieść skargę, gdy indywidualizuje je to, iż kwestia dotyczy ich własnych interesów jako stowarzyszenia, w szczególności dlatego, że akt, którego stwierdzenia nieważności się domagają, zmienił ich pozycję negocjacyjną, bądź gdy konkretny przepis prawny wyraźnie przyznaje im uprawnienia o charakterze proceduralnym (zob. podobnie wyrok z dnia 18 marca 2010 r., Forum 187/Komisja, T-189/08, EU:T:2010:99, pkt 58 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 50 W niniejszym przypadku, mimo że skarżąca utrzymuje, iż zmiana przez zaskarżony akt sytuacji osób trzecich, czyli pracowników EBC i pracowników tymczasowych, ma istotne znaczenie dla wykazania, że zmianie uległa jej sytuacja prawna, ze względu na jej rolę związku zawodowego, którego przedmiot działalności polega na tym, by bronić interesów zbiorowych osób zatrudnianych przez organizacje międzynarodowe i europejskiej mające siedzibę w Niemczech lub pracujących na ich rzecz, nie twierdzi ona, że osoby te same miałyby legitymację do wniesienia skargi. Utrzymuje natomiast, że sama ma legitymację czynną, gdyż EBC naruszył, po pierwsze, jej własne interesy jako partnera społecznego i negocjatora, który uczestniczył w rozmowach dotyczących sytuacji pracowników tymczasowych w EBC, a po drugie, jej uprawnienia proceduralne.

- 51 Co do kwestii, czy w niniejszym przypadku zaskarżony akt oddziaływał na pozycję negocyjną skarżącej w rozumieniu orzecznictwa przywołanego w pkt 49 powyżej, wynikającą z udziału skarżącej w rozmowach prowadzonych w ramach grupy roboczej, EBC podnosi, że tak nie jest, ponieważ, po pierwsze, zaskarżony akt jest dokumentem wewnętrznym skierowanym do służb EBC, a po drugie, w braku prawidłowo podpisanego dokumentu skarżąca nie może utrzymywać, że powołanie grupy roboczej można utożsamiać z porozumieniem, z którego mogłaby ona wywodzić prawa, na których posiadanie się powołuje.
- 52 W tym względzie należy przypomnieć, że sam fakt, iż organizacja związkowa reprezentująca personel brała udział w rokowaniach, które doprowadziły do wydania danego aktu, nie wystarczy, by zmienić charakter prawa do wniesienia skargi, które w ramach art. 263 TFUE może ona posiadać względem tych uregulowań (zob. podobnie wyrok z dnia 18 marca 1975 r., *Union syndicale – Service public européen i in./Rada*, 72/74, EU:C:1975:43, pkt 19).
- 53 Jednak dopuszczalność skargi stowarzyszenia można orzec, gdy broni ono własnych interesów, odrębnych od interesów jego członków, w szczególności gdy zaskarżony akt miał wpływ jego pozycję negocjatora (zob. podobnie wyroki: z dnia 2 lutego 1988 r., *Kwekerij van der Kooy i in./Komisja*, 67/85, 68/85 i 70/85, EU:C:1988:38, pkt 21–24; z dnia 24 marca 1993 r., *CIRFS i in./Komisja*, C-313/90, EU:C:1993:111, pkt 29, 30; postanowienie z dnia 23 listopada 1999 r., *Unión de Pequeños Agricultores/Rada*, T-173/98, EU:T:1999:296, pkt 54), i jest tak w szczególnych sytuacjach, w których zajmowało ono pozycję negocjatora o jasnym zakresie, ściśle związaną z samym przedmiotem decyzji, która stawiała je w sytuacji faktycznej odróżniającej je od pozostałych podmiotów (zob. podobnie wyrok z dnia 23 maja 2000 r., *Comité d'entreprise de la Société française de production i in./Komisja*, C-106/98 P, EU:C:2000:277, pkt 45; postanowienie z dnia 3 kwietnia 2014 r., *CFE-CGC France Télécom-Orange/Komisja*, T-2/13, niepublikowane, EU:T:2014:226, pkt 35).
- 54 W niniejszym przypadku skarżąca twierdzi, że zaskarżony akt miał wpływ na jej własne interesy jako partnera EBC w dialogu społecznym oraz negocjatora w rozmowach dotyczących sytuacji pracowników tymczasowych w tej instytucji, w szczególności zważywszy na fakt, że akt ten był objęty mandatem grupy roboczej, której sprawozdanie nie zostało jeszcze przyjęte w chwili wydania zaskarżonego aktu, oraz że była ona jedynym partnerem społecznym uczestniczącym w tej grupie roboczej oraz sygnatariuszem porozumienia ramowego.
- 55 Przedstawione przez skarżącą okoliczności, które zaprezentowano pokrótce w pkt 54 powyżej, mogą ją zindywidualizować w niniejszym przypadku w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 53 powyżej wobec wszystkich pozostałych organizacji związkowych reprezentujących osoby zatrudniane przez EBC lub pracujące w nim, zważywszy na rolę partnera w dialogu społecznym, którą odgrywała w prowadzonych z administracją EBC rozmowach dotyczących sytuacji pracowników tymczasowych w tej instytucji, która to rola miała określony zakres i związek z samym przedmiotem zaskarżonego aktu.
- 56 W tym względzie należy wskazać, że między stronami nie ma sporu co do tego, iż skarżąca jest jedyną reprezentującą osoby zatrudniane przez EBC i pracujące w nim organizacją, która zaangażowała się w rozmowy z administracją EBC dotyczące sytuacji pracowników tymczasowych w tej instytucji, w szczególności poprzez udział w powołanej do tego celu grupie roboczej. Prowadziła ona aktywnie te rozmowy, utrzymując ściśle kontakty z właściwymi służbami, w szczególności poprzez udział w szeregu spotkań i wymianę korespondencji, takiej jak dokumenty przygotowawcze na spotkania i sprawozdania z nich (zob. pkt 5, 6 i 9 powyżej). Jak to w szczególności wynika z listy tematów do dyskusji w grupie roboczej i ze sprawozdań z jej spotkania w dniu 18 lutego 2014 r., toczące się w niej rozmowy dotyczyły maksymalnego okresu pracy pracowników tymczasowych w EBC, czyli kwestii związanej właśnie z samym przedmiotem zaskarżonego aktu.

- 57 Bez potrzeby rozstrzygnięcia na tym etapie, czy rozmowy i kontakty w grupie roboczej, o których mowa w pkt 56 powyżej, należy określić jako „porozumienie ad hoc”, jak twierdzi skarżąca, należy z nich wnioskować, że EBC uznał skarżącą za partnera do rozmów przy badaniu kwestii dotyczących pracowników tymczasowych, a w szczególności kwestii maksymalnego czasu ich zatrudnienia w EBC (zob. podobnie i analogicznie wyrok z dnia 24 marca 1993 r., CIRFS i in./Komisja, C-313/90, EU:C:1993:111, pkt 29).
- 58 Tym samym pozycja partnera EBC w dialogu społecznym w ramach rozmów na temat pracowników tymczasowych, dotyczących w szczególności kwestii czasu trwania ich zatrudnienia w EBC, wystarczy w niniejszym przypadku do wykazania, że zaskarżony akt dotyczy skarżącej indywidualnie w rozumieniu art. 263 akapit szósty TFUE. Status ten jest bowiem właściwy dla skarżącej w rozumieniu orzecznictwa, ponieważ to ona jedna spośród szeregu organizacji związkowych ewentualnie działających w sprawach obrony interesów osób zatrudnianych przez EBC lub pracujących w nim zaangażowała się w rozmowy z EBC dotyczące właśnie kwestii objętych zaskarżonym aktem, co indywidualizuje ją wobec wszystkich innych organizacji związkowych (zob. podobnie wyrok z dnia 9 lipca 2009 r., 3F/Komisja, C-319/07 P, EU:C:2009:435, pkt 92, 93; postanowienie z dnia 18 kwietnia 2002 r., IPSO i USE/EBC, T-238/00, EU:T:2002:102, pkt 55).
- 59 Podobnie, zaskarżony akt dotyczy skarżącej indywidualnie w rozumieniu orzecznictwa, ponieważ skutkuje on natychmiastowym oddziaływaniem na pozycję partnera w dialogu społecznym, którą skarżąca zajmowała w rozmowach na temat kwestii pracowników tymczasowych, w ten sposób, że ów akt pozbawił ją możliwości udziału w podejmowaniu decyzji i wpłynięcia na nią.
- 60 W konsekwencji należy oddalić zarzut niedopuszczalności dotyczący braku legitymacji skarżącej do wniesienia skargi, bez potrzeby orzekania na tym etapie w przedmiocie istnienia gwarancji proceduralnych, do których skarżąca mogłaby ewentualnie rościć sobie prawo przy przyjmowaniu zaskarżonego aktu.

W przedmiocie braku interesu prawnego

- 61 EBC utrzymuje pomocniczo, że interes skarżącej w doprowadzeniu do stwierdzenia nieważności zaskarżonego aktu „jest bardziej polityczny niż prawny”. Nie ma ona interesu prawnego w rozumieniu orzecznictwa, gdyż z przedstawionych w ramach zakwestionowania zaskarżalności zaskarżonego aktu względów (zob. pkt 15 powyżej) EBC nie musiał zasięgać jej opinii przed przyjęciem tego aktu przez zarząd.
- 62 Skarżąca utrzymuje, że ma interes prawny, bowiem skarga w niniejszej sprawie zmierza do ochrony jej prawa do informacji i konsultacji.
- 63 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem skarga o stwierdzenie nieważności wniesiona przez osobę fizyczną lub prawną jest dopuszczalna tylko wówczas, gdy skarżący ma interes w stwierdzeniu nieważności zaskarżonego aktu. Istnienie takiego interesu wymaga tego, by samo stwierdzenie nieważności zaskarżonego aktu miało skutki prawne i żeby w wyniku skargi strona skarżąca mogła uzyskać jakąś korzyść (zob. wyrok z dnia 17 września 2015 r., Mory i in./Komisja, C-33/14 P, EU:C:2015:609, pkt 55 i przytoczone tam orzecznictwo; postanowienie z dnia 4 grudnia 2014 r., Talanton/Komisja, T-165/13, niepublikowane, EU:T:2014:1027, pkt 34, 35 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 64 Interes prawny skarżącego powinien być ukonstytuowany i aktualny (zob. wyrok z dnia 17 września 2015 r., Mory i in./Komisja, C-33/14 P, EU:C:2015:609, pkt 56 i przytoczone tam orzecznictwo).

65 Jak podnosi skarżąca, w swojej skardze zmierza ona właśnie do ochrony swoich uprawnień proceduralnych do konsultacji i informacji. Wynika z tego, że konsekwencją stwierdzenia nieważności zaskarżonego aktu może być to, iż EBC będzie zobowiązany do zapewnienia poszanowania tych praw przed wydaniem aktu takiego jak zaskarżony akt. Jednak zaistnienie takiego interesu prawnego wymaga, by skarżącej przysługiwały w niniejszym przypadku te uprawnienia, co należy oceniać łącznie z zarzutami skargi.

W przedmiocie niedochowania terminu do wniesienia skargi

66 EBC utrzymuje, zupełnie dodatkowo, że skarga jest niedopuszczalna z powodu niedochowania terminu do wniesienia skargi. Zaskarżony akt jest wewnętrzną wytyczną skierowaną do służb instytucji, nie trzeba było go więc według EBC publikować, a w każdym razie rozpowszechnienie w intranecie instytucji nie może być utożsamiane z publikacją. W związku z tym dodatkowy termin 14 dni do celów obliczania terminu do wniesienia skargi określonego w art. 102 § 1 regulaminu postępowania z dnia 2 maja 1991 r. nie znajdował w niniejszym przypadku zastosowania. Tym samym termin do wniesienia skargi liczył się od dnia, w którym skarżąca zapoznała się z zaskarżonym aktem, czyli od 16 lipca 2014 r., to jest dnia zamieszczenia zaskarżonego aktu w intranecie EBC i urzędu sesji informacyjnej, na której skarżąca była obecna. W konsekwencji skarga wniesiona w dniu 10 października 2014 r. została wniesiona po terminie.

67 Skarżąca utrzymuje, że skarga została wniesiona w terminie.

68 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem termin do wniesienia skargi na podstawie art. 263 TFUE ma charakter bezwzględnie wiążący, ponieważ został ustanowiony w celu zapewnienia jasności i pewności stanów prawnych oraz uniknięcia jakiegokolwiek dyskryminacji lub arbitralnego traktowania w administrowaniu wymiarem sprawiedliwości, a zadaniem sądu Unii jest sprawdzenie, nawet z urzędu, czy został on dotrzymany (wyroki: z dnia 23 stycznia 1997 r., Coen, C-246/95, EU:C:1997:33, pkt 21; z dnia 18 września 1997 r., Mutual Aid Administration Services/Komisja, T-121/96 i T-151/96, EU:T:1997:132, pkt 38, 39).

69 Zgodnie z art. 263 akapit szósty TFUE skargę o stwierdzenie nieważności należy wnieść w terminie dwóch miesięcy. Termin ten biegnie, w zależności od przypadku, od publikacji aktu, jego doręczenia skarżącemu bądź powzięcia przez niego wiadomości o tym akcie.

70 Z samej treści tego postanowienia wynika, że kryterium daty powzięcia wiadomości o akcie, jako początek biegu terminu do wniesienia skargi, ma charakter jedynie uzupełniający w stosunku do kryterium publikacji lub doręczenia aktu (wyrok z dnia 10 marca 1998 r., Niemcy/Rada, C-122/95, EU:C:1998:94, pkt 35; zob. także wyrok z dnia 27 listopada 2003 r., Regione Siciliana/Komisja, T-190/00, EU:T:2003:316, pkt 30 i przytoczone tam orzecznictwo).

71 W niniejszym przypadku między stronami nie ma sporu co do tego, że zaskarżony akt nie został skarżącej doręczony. Nie był też przedmiotem publikacji, gdyż jedynie informacja o tym akcie została rozpowszechniona w intranecie EBC. W tych okolicznościach za chwilę rozpoczęcia biegu terminu do wniesienia skargi należy przyjąć dzień, w którym skarżąca zapoznała się z zaskarżonym aktem.

72 W tym względzie należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem, w przypadku braku publikacji lub notyfikacji, do tego, kto powziął wiadomość o istnieniu dotyczącego go aktu, należy wniesienie w rozsądnym terminie o udostępnienie mu całego tekstu, lecz z tym zastrzeżeniem, że termin do wniesienia skargi rozpoczyna swój bieg dopiero od momentu, gdy zainteresowana osoba trzecia zapozna się z dokładnym brzmieniem i uzasadnieniem danego aktu, w taki sposób, aby mogła skorzystać ze swojego prawa do wniesienia skargi (wyroki: z dnia 6 lipca 1988 r., Dillinger Hüttenwerke/Komisja, 236/86, EU:C:1988:367, pkt 14; z dnia 19 lutego 1998 r., Komisja/Rada, C-309/95, EU:C:1998:66, pkt 18).

- 73 EBC twierdzi, że za chwilę rozpoczęcia biegu terminu należy uznać dzień 16 lipca 2014 r., w którym informacja dotycząca zaskarżonego aktu została zamieszczona w intranecie EBC i w którym odbyła się sesja informacyjna, na której skarżąca była obecna.
- 74 Należy jednak zauważyć, że w tym dniu skarżąca nie poznała dokładnie treści i uzasadnienia zaskarżonego aktu. Z akt sprawy wynika bowiem, a w dodatku EBC tego nie kwestionuje, że dokładna treść aktu została przekazana skarżącej dopiero w dniu 24 października 2014 r., czyli po wniesieniu skargi, i że otrzymała ona jego egzemplarz dopiero wraz z odpowiedzią na skargę. Podnoszona przez EBC okoliczność, że zamieszczona w intranecie instytucji informacja oddawała „co do istoty” informację uzyskaną przez skarżącą od administracji EBC w dniu 24 października 2014 r., nie wystarczy, by uznać, że w dniu 16 lipca 2014 r. skarżąca zapoznała się dokładnie z treścią i uzasadnieniem zaskarżonego aktu w rozumieniu orzecznictwa przywołanego w pkt 72 powyżej.
- 75 W związku z tym skarżąca musiała wnieść skargę w niniejszej sprawie, nie mając pewności, czy zna wszystkie istotne elementy zaskarżonego aktu (zob. podobnie i analogicznie wyrok z dnia 6 lipca 1988 r., Dillinger Hüttenwerke/Komisja, 236/86, EU:C:1988:367, pkt 15).
- 76 Należy ponadto wskazać, że skarżąca dopełniła swego wynikającego z orzecznictwa (zob. pkt 72 powyżej) obowiązku wystąpienia w rozsądnym terminie o udostępnienie treści zaskarżonego aktu. Z akt sprawy wynika bowiem, że skarżąca zwracała się do administracji EBC z szeregiem wniosków o uzyskanie kopii zaskarżonego aktu, po raz ostatni przed wniesieniem skargi w dniu 8 października 2014 r.
- 77 W tych okolicznościach skargi nie można uznać za wniesioną z przekroczeniem terminu.
- 78 W konsekwencji czwarty zarzut niedopuszczalności EBC należy oddalić bez potrzeby orzekania w przedmiocie argumentów stron dotyczących obliczania terminu do wniesienia skargi względem daty zamieszczenia w intranecie EBC informacji o zaskarżonym akcie.

2. Co do istoty

W przedmiocie żądania stwierdzenia nieważności

- 79 Na poparcie skargi o stwierdzenie nieważności skarżąca podnosi dwa zarzuty, z których pierwszy dotyczy naruszenia prawa do informacji i konsultacji, zapisanego w art. 27 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej i w dyrektywie 2002/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 marca 2002 r. ustanawiającej ogólne ramowe warunki informowania i przeprowadzania konsultacji z pracownikami we Wspólnocie Europejskiej – Wspólna deklaracja Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji w przedmiocie reprezentacji pracowników (Dz.U. 2002, L 80, s. 29) oraz sprecyzowanego i wdrożonego w drodze porozumienia ramowego oraz rozmów w grupie roboczej, które skarżąca określiła jako „porozumienie ad hoc”, oraz naruszenia tegoż domniemanego „porozumienia ad hoc” i porozumienia ramowego, zaś drugi – naruszenia art. 41 karty praw podstawowych.

W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego naruszenia prawa do informacji i konsultacji, zapisanego w art. 27 karty praw podstawowych i w dyrektywie 2002/14 oraz sprecyzowanego i wdrożonego w drodze porozumienia ramowego oraz domniemanego „porozumienia ad hoc” oraz naruszenia tegoż „porozumienia ad hoc” i porozumienia ramowego

80 Skarżąca utrzymuje, że przyjmując zaskarżony akt bez przestrzegania zasad dialogu społecznego ze skarżącą, EBC naruszył prawo pracowników do informacji i konsultacji, o którym mowa w art. 27 karty praw podstawowych i art. 4 dyrektywy 2002/14, wdrażane przez wynegocjowane porozumienia w rozumieniu art. 5 tej dyrektywy, czyli przez porozumienie ramowe i domniemane „porozumienie ad hoc”.

81 EBC zaprzecza, aby naruszył prawa skarżącej do konsultacji i informacji, gdyż powoływane przez nią przepisy nie przyznają jej w niniejszym przypadku takich praw.

82 Należy przede wszystkim zbadać, czy w niniejszym przypadku skarżąca może rościć sobie na podstawie powoływanych przez siebie przepisów prawo do gwarancji proceduralnych, które powinny być umożliwić to, żeby była ona informowana, żeby zasięgnięto jej opinii i żeby była włączona w prace przed wydaniem zaskarżonego aktu, a następnie, w odpowiednim razie, czy te uprawnienia proceduralne zostały naruszone wbrew tymże gwarancjom.

– W przedmiocie art. 27 karty praw podstawowych

83 Skarżąca odnosi się w pierwszej kolejności do prawa pracowników do informacji i konsultacji, o którym mowa w art. 27 karty praw podstawowych.

84 W tym względzie należy wskazać, że w art. 27 karty praw podstawowych zapisano prawo pracowników do informacji i konsultacji w ramach przedsiębiorstwa. Zgodnie z orzecznictwem postanowienia te mogą mieć zastosowanie w stosunkach między instytucjami Unii a ich personelem, jak wynika to z wyroku z dnia 19 września 2013 r., (szczególna procedura kontroli orzeczenia) Komisja/Strack (C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570).

85 Jednakże, zgodnie z brzmieniem samego art. 27 karty praw podstawowych, wykonywanie zapisanych tam praw jest ograniczone do przypadków i warunków określonych w prawie Unii oraz w ustawodawstwach i praktykach krajowych (wyrok z dnia 15 stycznia 2014 r., Association de médiation sociale, C-176/12, EU:C:2014:2, pkt 45; postanowienie z dnia 11 listopada 2014 r., Bergallou/Parlament i Rada, T-22/14, niepublikowane, EU:T:2014:954, pkt 33).

86 Wynika z tego, że art. 27 karty praw podstawowych, który nie ustanawia żadnego mającego bezpośrednie zastosowanie przepisu prawnego, nie wystarcza sam do przyznania jednostkom prawa podmiotowego do konsultacji i informacji, na które można by się powoływać odrębnie (zob. podobnie wyrok z dnia 15 stycznia 2014 r., Association de médiation sociale, C-176/12, EU:C:2014:2, pkt 47).

87 W konsekwencji w niniejszym przypadku skarżąca nie może powoływać się na prawo do konsultacji i informacji wyłącznie na podstawie art. 27 karty praw podstawowych.

88 Zgodnie z wyjaśnieniami do art. 27 karty praw podstawowych, które zgodnie z art. 6 ust. 1 akapit trzeci TUE i art. 52 ust. 7 karty praw podstawowych należy brać pod uwagę przy jej wykładni, na dorobek prawny Unii w dziedzinie objętej zakresem art. 27 karty praw podstawowych, precyzujący warunki, w jakich ma on zastosowanie, składa się między innymi dyrektywa 2002/14, na którą w niniejszym przypadku powołuje się skarżąca.

89 Należy więc ustalić, czy skarżącej przysługiwały w niniejszym przypadku prawa, na które powołuje się ona na podstawie art. 27 karty praw podstawowych, w kształcie sprecyzowanym w przepisach dyrektywy 2002/14.

– W przedmiocie dyrektywy 2002/14

90 Skarżąca odnosi się do obszarów informowania i przeprowadzania konsultacji określonych w art. 4 dyrektywy 2002/14 i podnosi, że dyrektywa ta nie ogranicza prawa do konsultacji tylko do pracowników związanych umową zatrudnienia bezpośrednio z przedsiębiorstwem. Tym samym, pracownikom tymczasowym również zdaniem skarżącej mogą przysługiwać prawa zbiorowe i prawo do posiadania swojej reprezentacji w EBC.

91 Zdaniem EBC art. 27 karty praw podstawowych w kształcie sprecyzowanym w przepisach dyrektywy 2002/14 nie może stanowić dla EBC podstawy obowiązku informowania lub zasięgnięcia opinii przedstawicieli pracowników tymczasowych przed wydaniem zaskarżonego aktu, ponieważ, po pierwsze, z orzecznictwa wynika, że dyrektywa 2002/14 nie nakłada na instytucje obowiązków jako takich w stosunkach z personelem, a po drugie, nakłada te obowiązki na „pracodawcę”, a EBC nie jest pracodawcą pracowników tymczasowych. I na koniec, nawet gdyby te przepisy miały zastosowanie do EBC, uważa on, że zaskarżony akt nie podlega art. 4 ust. 2 dyrektywy 2002/14.

92 Tytułem wstępu należy zbadać, czy dyrektywa 2002/14 ustanawia prawo do konsultacji i informacji dla pracowników tymczasowych i ich przedstawicieli, jak utrzymuje skarżąca.

93 Zgodnie z motywem 18 i art. 1 ust. 1 dyrektywy 2002/14 akt ten ma na celu „uchwalenie ogólnych ram ustanawiających minimalne wymagania w zakresie prawa do informacji i konsultacji z pracownikami w przedsiębiorstwach i zakładach [w Unii]”. Ponadto z jej przepisów wynika, że informowanie i zasięgnięcie opinii pracowników organizuje się za pośrednictwem ich przedstawicieli przewidzianych przez krajowe prawo lub krajową praktykę.

94 Zgodnie z art. 2 lit. f) i g) dyrektywy 2002/14 „informowanie» oznacza przekazywanie przedstawicielom pracowników przez pracodawcę danych w celu umożliwienia im zaznajomienia się z przedmiotem sprawy i zbadania jej”, zaś „przeprowadzanie konsultacji» oznacza wymianę poglądów oraz nawiązanie dialogu między przedstawicielami pracowników a pracodawcą”. Artykuł 2 lit. c) i d) omawianej dyrektywy stanowi, że „pracodawca» oznacza osobę fizyczną lub prawną, będącą stroną umowy o pracę lub stosunku pracy z pracownikami, zgodnie z krajowym prawem i praktyką”, a „pracownik» oznacza jakąkolwiek osobę, która w danym państwie członkowskim jest chroniona jak pracownik na podstawie krajowego prawa pracy i zgodnie z krajową praktyką”.

95 W tym względzie w pierwszej kolejności należy stwierdzić, że system ustanowiony na mocy dyrektywy 2002/14, poza pewnymi wyjątkami przewidzianymi w jej art. 3 ust. 2 i 3, może mieć zastosowanie do wszystkich pracowników, o których mowa w art. 2 lit. d) tej dyrektywy (wyrok z dnia 18 stycznia 2007 r., *Confédération générale du travail i in.*, C-385/05, EU:C:2007:37, pkt 37). Ponadto EBC nie kwestionuje tego, że pracownicy tymczasowi podlegają w Niemczech ochronie jako pracownicy w rozumieniu art. 2 lit. d) dyrektywy 2002/14, jak wynika w szczególności z motywów 1 i 23 oraz art. 2 dyrektywy 2008/104/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie pracy tymczasowej (Dz.U. 2008, L 327, s. 9), tak jak została ona transponowana do prawa niemieckiego przez AÜG.

96 W drugiej kolejności dla stron jest bezsporne, że EBC i udostępniani mu pracownicy tymczasowi nie są związani stosunkiem umownym. Jak jednak podnosi w istocie skarżąca, EBC i pracowników tymczasowych łączy „stosunek pracy” w rozumieniu art. 2 lit. c) dyrektywy 2002/14, przez co EBC należy uznawać za ich pracodawcę w rozumieniu tego przepisu.

- 97 Po pierwsze bowiem, z utrwalonego orzecznictwa wynika, że zasadniczą cechą „stosunku pracy” jest to, iż dana osoba wykonuje przez pewien czas na rzecz innej osoby i pod jej kontrolą, w szczególności w zakresie swobody wyboru przez siebie czasu, miejsca i treści pracy, świadczenia, za które otrzymuje wynagrodzenie. Taki status osiąga się zazwyczaj w prawie Unii, gdy spełnione zostaną wymienione wyżej przesłanki, bez względu na to, czy została przez zainteresowanego zawarta umowa o pracę (zob. wyroki” z dnia 13 lutego 2014 r., Komisja/Włochy, C-596/12, niepublikowany, EU:C:2014:77, pkt 17 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 4 grudnia 2014 r., FNV Kunsten Informatie en Media, C-413/13, EU:C:2014:2411, pkt 34, 36 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 98 W niniejszym przypadku stosunek łączący EBC z pracownikami tymczasowymi spełnia wszystkie te przesłanki, bowiem pracownicy tymczasowi wykonują swą działalność zawodową na rzecz i pod kierownictwem EBC, któremu są okresowo udostępniani przez agencję pracy tymczasowej, która wypłaca im w zamian wynagrodzenie.
- 99 Wniosek ten znajduje potwierdzenie w orzecznictwie, zgodnie z którym udostępnienie pracowników tymczasowych stanowi złożoną i szczególną konstrukcję prawa pracy, wymagającą istnienia podwójnego stosunku pracy pomiędzy, po pierwsze, agencją pracy tymczasowej a pracownikiem tymczasowym, i po drugie, pomiędzy pracownikiem tymczasowym a przedsiębiorstwem użytkownikiem, jak również stosunku udostępnienia pomiędzy agencją pracy tymczasowej a przedsiębiorstwem użytkownikiem (wyrok z dnia 11 kwietnia 2013 r., Della Rocca, C-290/12, EU:C:2013:235, pkt 40).
- 100 Stosunek pracy wynikający z umowy zawartej bezpośrednio między pracownikiem a pracodawcą należy odróżnić tym samym od stosunku pracy takiego jak stosunek między przedsiębiorstwem użytkownikiem, w tym przypadku EBC, a pracownikami tymczasowymi udostępnionymi mu przez agencję pracy tymczasowej.
- 101 Po drugie, pojęcie pracodawcy zawarte w art. 2 lit. c) dyrektywy 2002/14 nie określa, jak podnosi skarżąca, że jedynie stosunki pracy podlegające umowie o pracę zawartej bezpośrednio między pracodawcą a pracownikiem wchodzi w jej zakres przedmiotowy, inaczej, niż w szczególności stanowi dyrektywa Rady 99/70/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. dotycząca Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez UNICE, CEEP oraz ETUC (Dz.U. 1999, L 175, s. 43), która w związku z tym nie ma zastosowania do pracowników zatrudnionych na czas określony udostępnianych przedsiębiorstwu użytkownikowi (zob. podobnie wyrok z dnia 11 kwietnia 2013 r., Della Rocca, C-290/12, EU:C:2013:235, pkt 36, 39).
- 102 Po trzecie, należy wskazać, że art. 8 dyrektywy 2008/104, który właśnie stanowi uregulowanie dotyczące pracy tymczasowej, nakłada na przedsiębiorstwo użytkownika obowiązek informowania przedstawicieli pracowników o korzystaniu przez to przedsiębiorstwo z pracowników tymczasowych, gdy przekazuje organom przedstawicielskim pracowników informacje o stanie zatrudnienia w przedsiębiorstwie. Przepis ten, wyraźnie nakładający na przedsiębiorstwo użytkownika, w niniejszym przypadku EBC, obowiązek informowania na temat angażowania przez siebie pracowników tymczasowych, precyzuje również, że dyrektywa 2008/104 ma zastosowanie „bez uszczerbku dla krajowych i [unijnych] przepisów dotyczących informowania i przeprowadzania konsultacji, które są bardziej restrykcyjne lub bardziej szczegółowe, a w szczególności dyrektywy 2002/14”.
- 103 Z powyższego wynika, że wbrew temu, co podnosi EBC, należy uznać, że dyrektywa 2002/14 ma zastosowanie do obowiązków przedsiębiorstwa użytkownika dotyczących informowania i zasięgania opinii przedstawicieli pracowników tymczasowych.
- 104 Należy następnie przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, skoro dyrektywy są adresowane do państw członkowskich, a nie do instytucji lub organów Unii, nie można uznać, by przepisy dyrektywy 2002/14 nakładały jako takie obowiązki na instytucje w stosunkach

z zatrudnionym przez nie personelem (zob. podobnie i analogicznie wyroki: z dnia 9 września 2003 r., Rinke, C-25/02, EU:C:2003:435, pkt 24; z dnia 21 maja 2008 r., Belfass/Rada, T-495/04, EU:T:2008:160, pkt 43).

105 Niemniej, jak już orzekano, okoliczność, że dyrektywa nie jest sama z siebie wiążąca dla instytucji, nie wyklucza tego, żeby na przepisy lub zasady ustanowione w takiej dyrektywie można było się powoływać wobec instytucji, jeżeli same te uregulowania stanowią jedynie szczególny wyraz podstawowych zasad traktatu i ogólnych zasad prawa, które bezpośrednio obowiązują instytucje. We wspólnocie prawa jednolite stosowanie prawa jest bowiem wymogiem podstawowym i każdy podmiot prawa podlega zasadzie poszanowania zgodności z prawem. Tym samym instytucje są zobowiązane do przestrzegania norm traktatu FUE i ogólnych zasad prawa, które mają do nich zastosowanie, w taki sam sposób, jak każdy inny podmiot prawa (zob. podobnie wyroki: z dnia 9 września 2003 r., Rinke, C-25/02, EU:C:2003:435, pkt 25–28; z dnia 21 września 2011 r., Adjemian i in./Komisja, T-325/09 P, EU:T:2011:506, pkt 56 i przytoczone tam orzecznictwo).

106 Dyrektywa mogłaby również wiązać instytucję wówczas, gdyby w szczególności w ramach swojej niezależności organizacyjnej instytucja ta dążyła do wykonania szczególnych zobowiązań określonych w dyrektywie lub gdyby w danym wypadku akt o charakterze generalnym mający zastosowanie wewnętrzne sam wyraźnie odsyłał do przepisów przyjętych przez prawodawcę Unii na podstawie traktatów. Wreszcie, instytucje, zgodnie ze spoczywającym na nich obowiązkiem lojalności, działając jako pracodawcy, powinny uwzględniać przepisy prawa wydane na szczeblu Unii (wyrok z dnia 8 listopada 2012 r., Komisja/Strack, T-268/11 P, EU:T:2012:588, pkt 43, 44).

107 Należy więc określić, czy i pod jakim warunkiem można powoływać się na dyrektywę 2002/14 w celu ustalenia istnienia lub sprecyzowania zakresu ciężącego ewentualnie na EBC obowiązku zasięgnięcia opinii i informowania skarżącej organizacji związkowej przed wydaniem zaskarżonego aktu.

108 W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że ustanowienie przez dyrektywę 2002/14 ogólnych ram dotyczących informowania i zasięgnięcia opinii pracowników stanowi wprawdzie wyraz praw podstawowych zapisanych w art. 27 karty praw podstawowych, jednak, jak wskazano w pkt 86 powyżej, te podstawowe zasady wynikające z art. 27 karty praw podstawowych nie obowiązują EBC bezpośrednio w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 105 powyżej, bowiem, jak wynika z tego postanowienia, powinny one zostać sprecyzowane w prawie Unii lub prawie krajowym.

109 W drugiej kolejności skarżąca podnosi, że EBC jest związany rozporządzeniami i dyrektywami dotyczącymi polityki społecznej Unii na mocy art. 9 lit. c) warunków zatrudnienia personelu EBC (zwanych dalej „warunkami zatrudnienia”).

110 Artykuł 9 lit. c) warunków zatrudnienia stanowi:

„Warunki zatrudnienia nie podlegają żadnemu szczególnemu krajowemu systemowi prawnemu. EBC stosuje: (i) zasady ogólne wspólne dla systemów prawnych państw członkowskich, (ii) zasady ogólne prawa [Unii] i (iii) zasady zawarte w rozporządzeniach i dyrektywach [Unii] dotyczących polityki społecznej, skierowanych do państw członkowskich. Te akty prawne wdrażane są przez EBC w każdym przypadku, gdy jest to konieczne. W tym zakresie należy uwzględnić zalecenia [Unii] w dziedzinie polityki społecznej. Do celów interpretacji praw i obowiązków przewidzianych w niniejszych warunkach zatrudnienia uwzględnia się zasady ustanowione w rozporządzeniach, normach i orzecznictwie, mających zastosowanie do personelu instytucji [Unii]”.

111 W zakresie, w jakim ten argument skarżącej dotyczy sytuacji, w której akt o charakterze generalnym mający zastosowanie wewnętrzne sam wyraźnie odsyła do przepisów przyjętych przez prawodawcę Unii na podstawie traktatów, w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 106 powyżej, należy wskazać, że choć omawiany przepis warunków zatrudnienia odzwierciedla ogólną zasadę, iż jednolite stosowanie prawa wymaga od instytucji Unii przestrzegania uregulowań prawnych Unii, w tym

dyrektyw (zob. pkt 105 powyżej), a akt Unii należy interpretować tak dalece, jak to możliwe, zgodnie z całym prawem pierwotnym [zob. wyrok z dnia 19 września 2013 r., (szczególna procedura kontroli orzeczenia) Komisja/Strack, C-579/12 RX-II, EU:C:2013:570, pkt 40 i przytoczone tam orzecznictwo], to nie przedstawiła ona zobowiązania EBC „do wykonania szczególnego zobowiązania”, w szczególności zaś obowiązku informowania lub zasięgnięcia opinii przedstawicieli pracowników, którego dotyczy dyrektywa 2002/14.

112 W trzeciej kolejności skarżąca twierdzi, że przepisy art. 27 karty praw podstawowych oraz art. 4 ust. 2 dyrektywy 2002/14 zostały wdrożone w drodze porozumienia ramowego i rozmów w ramach grupy roboczej, które określa ona mianem „porozumienia ad hoc”. Skarżąca zdaje się w ten sposób odnosić do sytuacji, w której EBC w ramach w szczególności swej autonomii organizacyjnej dążył do wykonania szczególnych zobowiązań określonych w tej dyrektywie w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 106 powyżej.

113 Należy więc zbadać, czy porozumienie ramowe oraz powołanie w styczniu 2014 r. grupy roboczej z udziałem skarżącej można uznać za urzeczywistnienie ustanowionych w dyrektywie 2002/14 na rzecz skarżącej praw w zakresie procesu przyjmowania zaskarżonego aktu.

– W przedmiocie porozumienia ramowego

114 Zdaniem skarżącej pkt 2 porozumienia ramowego pokrywa się z obszarami informacji i konsultacji określonymi w art. 4 dyrektywy 2002/14. Na mocy tegoż pkt 2 porozumienia ramowego, mającego zastosowanie do kwestii dotyczących pracowników tymczasowych na mocy domniemanego „porozumienia ad hoc”, skarżącej przysługuje prawo do tego, by była informowana, żeby zasięgnięto jej opinii i żeby była zaangażowana w procedurę przyjęcia środków takich jak zaskarżony akt, prowadzącą do materialnych zmian w zakresie organizacji pracy oraz do zmian w stosunkach umownych lub w polityce zatrudnienia, co wywiera skutki na sytuację pracowników EBC.

115 EBC podnosi, że porozumienie ramowe nie ma w niniejszym przypadku zastosowania w odniesieniu do praw skarżącej do tego, by zasięgnięto jej opinii i informowano ją, ponieważ nie dotyczy ono pracowników tymczasowych, bowiem nie są oni uznawani za pracowników EBC w rozumieniu pkt 1 lit. a) tiret pierwsze tego porozumienia, a jego pkt 2 lit. a) nie może skutkować rozszerzeniem zakresu tego przepisu.

116 Należy wskazać, że przedmiotem porozumienia ramowego zawartego przez EBC ze skarżącą są, jak wynika z jego tytułu, „uznanie, wymiana informacji i konsultacje”. W motywie 3 wyjaśniono, że „[p]rowadzenie dojrzałego dialogu społecznego między EBC a związkami zawodowymi, umożliwiającego skuteczniejsze zaangażowanie członków personelu EBC w sprawy, które dotyczą ich bezpośrednio, wymaga wymiany informacji i prowadzenia konsultacji”.

117 W myśl pkt 1 lit. a) porozumienia ramowego „informacja” oznacza „przekazywanie danych przez EBC [do IPSO] w celu umożliwienia [mu] zaznajomienia się z tematem i jego przeanalizowania, a także przekazywanie danych przez [IPSO] do EBC w tym samym celu”, a konsultacje należy rozumieć jako „wymianę poglądów między EBC a [IPSO]”.

118 Na mocy pkt 2 porozumienia ramowe przyznaje skarżącej gwarancje proceduralne w zakresie informacji, wczesnego zaangażowania i konsultacji w dziedzinach określonych w pkt 2 lit. a), na zasadach określonych w pkt 2 lit. d)–f). Celem tych gwarancji, zgodnie z pkt 2 lit. b) porozumienia ramowego, jest „umożliwienie i wspieranie dwustronnego przepływu koncepcji i informacji między EBC a [IPSO], aby obie strony miały lepsze pojęcie na temat punktu widzenia drugiej strony na temat spraw objętych zakresem tego [...] porozumienia”. Ponadto przepis ten stanowi, że „[c]hoć wczesne zaangażowanie i konsultacje nie muszą zmierzać do osiągnięcia porozumienia, są one okazją do wywarcia przez związek zawodowy wpływu na proces decyzyjny”.

119 Punkt 2 lit. a) porozumienia ramowego brzmi następująco:

„[IPSO] jest informowan[e] o najnowszym i planowanym przez EBC rozwoju sytuacji, o jego działalności oraz o jego sytuacji ekonomicznej i finansowej, w zakresie, w jakim mogą one mieć wpływ na sytuację lub interesy personelu.

[IPSO] bierze udział w procedurze wczesnego działania. Zasięga się je[go] opinii na temat proponowanych zmian strukturalnych w EBC, a także proponowanych środków prowadzących do istotnych zmian w organizacji pracy i środków prowadzących do zmian w stosunkach umownych lub polityce dotyczącej zatrudnienia”.

120 Skarżąca twierdzi, że obszary informacji i konsultacji, w kształcie określonym w pkt 2 lit. a) porozumienia ramowego, pokrywają się z obszarami określonymi w art. 4 dyrektywy 2002/14.

121 Artykuł 4 ust. 2 dyrektywy 2002/14 stanowi, że informowanie i przeprowadzanie konsultacji obejmuje:

„a) informowanie na temat ostatniego i prawdopodobnego rozwoju działalności przedsiębiorstwa lub zakładu oraz ich sytuacji ekonomicznej;

b) informowanie i przeprowadzanie konsultacji na temat sytuacji, struktury i prawdopodobnego rozwoju zatrudnienia w przedsiębiorstwie lub zakładzie oraz przewidywanych środków, w szczególności, w przypadku gdy istnieje zagrożenie zatrudnienia;

c) informowanie i przeprowadzanie konsultacji w sprawie decyzji, które prawdopodobnie będą prowadziły do istotnych zmian w organizacji pracy lub w stosunkach umownych, w tym tych, które są objęte przepisami prawa wspólnotowego określonymi w art. 9 ust. 1”.

122 Porównanie treści i zakresu prawa przedstawicieli pracowników do „informacji” i „przeprowadzania konsultacji” określonych w dyrektywie 2002/14 (zob. pkt 94 powyżej) z tymi przyznanymi skarżącej przez porozumienie ramowe (zob. pkt 117 powyżej), a także obszarów konsultacji i informacji określonych w obu aktach (zob. pkt 119 i 121 powyżej) prowadzi do wniosku, że porozumienie ramowe stanowi wdrożenie dyrektywy 2002/14 w zakresie prawa do konsultacji i informacji skarżącej w ramach jej stosunków z EBC. Wynika z tego, że poprzez zawarcie porozumienia ramowego ze skarżącą EBC w ramach swej autonomii organizacyjnej dążył do wykonania szczególnych zobowiązań w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 106 powyżej, czyli w niniejszym przypadku prawa przedstawiciela pracowników do informacji i konsultacji, ustanowionego w dyrektywie 2002/14. Zatem EBC jest co do zasady związany przepisami i zasadami ustanowionymi w tej dyrektywie w ramach swych stosunków ze skarżącą.

123 Należy jednak wskazać, jak podnosi EBC, że zgodnie z pkt 1 lit. a) porozumienia ramowego akt ten wyłącza wprost z zakresu swojego stosowania sprawy dotyczące pracowników tymczasowych.

124 W konsekwencji w niniejszym przypadku skarżąca nie może powoływać się na dyrektywę 2002/14 za pośrednictwem porozumienia ramowego, zważywszy na to, że zaskarżony akt dotyczy właśnie sytuacji pracowników tymczasowych.

125 Skarżąca podnosi jednak, że w niniejszym przypadku przysługują jej uprawnienia proceduralne gwarantowane przez dyrektywę 2002/14, w kształcie wynikającym z jej wdrożenia przez porozumienie ramowe, gdyż przyjęcie zaskarżonego aktu ma wpływ na sytuację i interesy pracowników EBC niebędących pracownikami tymczasowymi. Zdaniem skarżącej podjęta przez zarząd decyzja, prowadząca do zmiany w zakresie zarządzania pracownikami tymczasowymi i ich zatrudniania, ma poważne konsekwencje dla organizacji pracy, prowadząc w szczególności do większego obciążenia pracą, obarczenia pracowników powtarzającym się i częstym szkoleniem pracowników tymczasowych,

którzy będą mogli pozostawać w służbie EBC tylko przez ograniczony czas, przeformułowania priorytetów treści zadań tych pracowników, i stanowi „zmianę polityki dotyczącej zatrudnienia” w rozumieniu pkt 2 lit. d) porozumienia ramowego.

- 126 EBC utrzymuje, że przepisom pkt 2 lit. a) porozumienia ramowego podlegają jedynie działalność i projekty EBC wywierające wpływ na sytuację lub interesy jego pracowników lub środki dotyczące ich „bezpośrednio i konkretnie”. Zaś jego zdaniem skutki dla sytuacji pracowników, o których mówi skarżąca, są jedynie pośrednie i hipotetyczne. Tym samym zaskarżony akt nie zawiera ani nie powoduje materialnych zmian w rozumieniu pkt 2 lit. a) akapit drugi porozumienia ramowego.
- 127 W tym względzie należy wskazać, że faktycznie DG ds. zasobów ludzkich, budżetu i spraw organizacyjnych w notatce branej przez zarząd pod uwagę przy przyjmowaniu zaskarżonego aktu spodziewała się „dodatkowych kosztów dla EBC jako organizacji [wynikających z przyjęcia zaskarżonego aktu], ze względu na to, że przekazywanie wiedzy i starania dokładane w celu przeszkolenia pracowników tymczasowych wzrosną z powodu wzmożonej rotacji personelu tymczasowego”, i tym samym przewidywała, że może to mieć pewien wpływ na sytuację pracowników EBC. Nie można jednak uznać, że konsekwencje te stanowią zmianę dotyczącej ich polityki w zakresie zatrudnienia, zmianę stosunków umownych wiążących ich z EBC lub materialne zmiany w organizacji ich pracy w rozumieniu pkt 2 lit. a) porozumienia ramowego.
- 128 Z tego wynika, że skarżącej nie przysługują gwarancje proceduralne w kształcie określonym w dyrektywie 2002/14, wdrożonej wobec niej przez porozumienie ramowe, gdy skarżąca powołuje się na to, że przyjęcie zaskarżonego aktu skutkowało zmianą sytuacji lub interesów pracowników EBC.
- 129 Z powyższego wynika, że przy przyjmowaniu zaskarżonego aktu skarżąca nie może powoływać się na przepisy dyrektywy 2002/14, w kształcie, w jakim została ona wdrożona przez porozumienie ramowe, chyba że dałoby się wykazać, iż, jak twierdzi skarżąca, jej zaangażowanie w rozmowy z administracją EBC na tematy dotyczące pracowników tymczasowych należy uznać za dążenie do sprecyzowania zakresu porozumienia ramowego i rozszerzenia go na pracowników tymczasowych, co zostanie zbadane w pkt 130–142 poniżej.

– W przedmiocie statusu grupy roboczej

- 130 Skarżąca utrzymuje, że przysługują jej uprawnienia proceduralne, o których mowa w pkt 2 porozumienia ramowego, ponieważ mają one zastosowanie do spraw dotyczących pracowników tymczasowych na mocy rozmów, które prowadziła z EBC w ramach grupy roboczej, którą określa jako „porozumienie ad hoc”. Podnosi również, że to domniemane „porozumienie ad hoc” wdraża przepisy dyrektywy 2002/14.
- 131 EBC twierdzi, że nie było żadnego „porozumienia ad hoc” zawartego ze skarżącą w sprawach dotyczących pracowników tymczasowych, ponieważ ze względu na poszanowanie zasady pewności prawa zawiera on wyłącznie porozumienia na piśmie, podpisane przez strony. Zaś w braku porozumienia w odpowiedniej formie skarżąca nie może twierdzić, że takie „porozumienie ad hoc” istnieje. EBC podkreśla ponadto, że wymiana poglądów ze skarżącą nie oznacza, że poddał się on dobrowolnej procedurze konsultacyjnej.
- 132 W tym względzie należy wskazać, że dla stron jest bezsporne, iż na spotkaniu w dniu 29 stycznia 2014 r. skarżąca i EBC umówiły się, z inicjatywy członka zarządu EBC odpowiedzialnego za sprawy pracownicze, że powołana zostanie grupa robocza do spraw dotyczących pracowników tymczasowych (zob. pkt 5 powyżej). Każda ze stron sporządziła listę tematów do dyskusji, wśród których znalazła się kwestia maksymalnego okresu świadczenia pracy na rzecz EBC przez pracowników tymczasowych (zob.

również pkt 56 powyżej). Strony zobowiązały się przedstawić członkowi zarządu EBC odpowiedzialnemu za sprawy pracownicze sprawozdanie na temat wniosków, do których dojdą w toku tych rozmów.

- 133 Tego rodzaju kontakty ze skarżącą stanowią ze strony EBC podjęcie wobec niej zobowiązania do włączenia jej do rozmów dotyczących polityki instytucji dotyczącej pracowników tymczasowych i zapewnienia jej udziału w ustalaniu zasad ich dotyczących, które miały zostać jasno wyrażone we wspólnym sprawozdaniu zawierającym wnioski, do których dojdą strony.
- 134 EBC nie może skutecznie powoływać się na brak w zakresie wymogów formalnych, czyli na brak pisemnej formy i podpisów, aby uchylić się od podjętych w ten sposób wobec skarżącej zobowiązań. Jak bowiem podnosi co do istoty skarżąca, chociaż faktycznie w sprawie powołania grupy roboczej nie został podpisany żaden dokument ani nie został formalnie udzielony żaden konkretny mandat, cel i zadania grupy roboczej zostały określone na piśmie, a zatem strony rzeczywiście miały wolę, by omówić sprawy dotyczące sytuacji pracowników tymczasowych w EBC, w szczególności zaś kwestię czasu trwania ich zatrudnienia w EBC, co jasno wynika z wysyłanych sobie przez strony pism, takich jak listy tematów do dyskusji lub sprawozdania z posiedzeń (zob. także pkt 56 powyżej). Ze sprawozdań z posiedzenia grupy roboczej w dniu 18 lutego 2014 r. wynika, że skarżąca i administracja EBC umówiły się, iż razem ustanowią wspólne zasady zarządzania pracownikami tymczasowymi w EBC („sytuacja de lege ferenda”).
- 135 Ponadto fakt, że grupa robocza została powołana z inicjatywy członka zarządu odpowiedzialnego za sprawy pracownicze i że pragnął on otrzymać sprawozdanie na temat wniosków, do których dojdą partnerzy rozmów, nadaje tej grupie roboczej szczególne uprawnienie i pozwala potwierdzić pełne zobowiązanie wobec skarżącej ze strony EBC, że doprowadzi do końca rozmowy grupy roboczej i że instytucja nie zdecyduje się, z pominięciem faktu istnienia tych rozmów, na przyjęcie aktu dotyczącego właśnie jednego z tematów należących do zakresu dyskusji tej grupy.
- 136 Ponadto należy wskazać, że rzeczywiście z poszczególnych dokumentów przekazywanych sobie przez strony nie wynika, iż poprzez powołanie w styczniu 2014 r. grupy roboczej strony zamierzały rozszerzyć, przynajmniej doraźnie, zakres stosowania porozumienia ramowego na pracowników tymczasowych.
- 137 Jednak, jak słusznie zwraca uwagę skarżąca, addendum do porozumienia ramowego z dnia 23 marca 2011 r. przewiduje w pkt 2 lit. e) możliwość powoływania przez EBC i skarżącą doraźnych komitetów i grup roboczych do konkretnych spraw. Ten przepis porozumienia ramowego ustanawia więc umowną podstawę prawną powoływania grup roboczych, takich jak w niniejszym przypadku grupa robocza utworzona w styczniu 2014 r. do spraw dotyczących pracowników tymczasowych.
- 138 Należy ponadto wskazać, że skarżąca została uznana przez EBC za partnera społecznego, o czym świadczy porozumienie ramowe. EBC nie mógł więc nie wiedzieć, że w ramach grupy roboczej skarżąca działa w charakterze związku zawodowego, którego przedmiotem działalności jest właśnie ochrona interesów zbiorowych osób zatrudnianych w szczególności przez EBC lub w nim pracujących. EBC uznał prawo skarżącej do informacji i konsultacji w ramach porozumienia ramowego, zatem nie mógł jej odmówić takich praw w odniesieniu do kwestii stanowiących przedmiot rozmów grupy roboczej, nie pozbawiając udziału skarżącej w tej grupie jego istoty.
- 139 Należy z tego wnioskować, że podejmując dialog społeczny dotyczący kwestii objętych zakresem zaskarżonego aktu, strony dążyły w sposób dorozumiany do rozszerzenia uprawnień skarżącej do informacji i konsultacji wynikających z porozumienia ramowego na sprawy dotyczące pracowników tymczasowych, przynajmniej do czasu zakończenia prac grupy roboczej powołanej w styczniu 2014 r. Zaskarżony akt wpisuje się w ramy ogólnej polityki EBC zmierzającej do ograniczenia angażowania pracowników tymczasowych, jak to wynika z pkt 27 powyżej, należy zatem uznać, że podlega on

przepisom pkt 2 lit. a) porozumienia ramowego, gdyż zawiera środki prowadzące do zmian w stosunkach pracy między EBC a pracownikami tymczasowymi i w polityce ich zatrudniania w tej instytucji w rozumieniu tego przepisu.

140 W tych okolicznościach nie ma potrzeby badania, czy powołanie grupy roboczej można uznać za bezpośrednie wdrożenie w niniejszym przypadku przepisów dyrektywy 2002/14 wobec skarżącej jako przedstawiciela pracowników tymczasowych.

141 W konsekwencji, jak wynika z pkt 65 powyżej, skarżąca ma interes prawny we wniesieniu skargi o stwierdzenie nieważności zaskarżonego aktu w celu ochrony swych uprawnień proceduralnych. Zarzut niedopuszczalności dotyczący braku interesu prawnego skarżącej należy zatem oddalić.

142 Należy więc zbadać, czy uznane w ten sposób uprawnienia skarżącej zostały w niniejszym przypadku naruszone przez EBC, jak twierdzi skarżąca.

– W przedmiocie naruszenia prawa skarżącej do informacji i konsultacji

143 Według skarżącej EBC naruszył jej prawa wynikające z porozumienia ramowego i z rozmów, w których uczestniczyła ona z EBC w ramach grupy roboczej, ze względu na to, że po pierwsze, skarżąca nie otrzymała informacji, które powinny jej być zostać przekazane w związku z projektem decyzji, jaka wynika z zaskarżonego aktu, po drugie, nie została zaproszona do udziału na wczesnym etapie, a po trzecie, EBC nie zaczął na końcowe sprawozdanie tej grupy z wydaniem zaskarżonego aktu, objętego mandatem grupy roboczej. Tym samym EBC nie uszanował dialogu społecznego i nie działał w dobrej wierze, z jaką powinien odnosić się do skarżącej jako partnera społecznego.

144 EBC nie kwestionuje tego, że zarząd nie zaczął z wydaniem zaskarżonego aktu na sprawozdanie grupy roboczej. Nie przeczy również temu, że przedmiotem działania tej grupy roboczej była w szczególności kwestia czasu trwania zatrudnienia pracowników tymczasowych w EBC, która była właśnie przedmiotem zaskarżonego aktu, co EBC potwierdził na rozprawie w odpowiedzi na pytanie Sądu.

145 Tymczasem by zapewnić skuteczność (effet utile) prawa do informacji i konsultacji, wynikającego z art. 27 karty praw podstawowych, określonego przez dyrektywę 2002/14, wdrożonego przez porozumienie ramowe rozszerzone na sprawy pracowników tymczasowych przez powołanie grupy roboczej, EBC powinien udostępnić skarżącej wszelkie istotne informacje dotyczące zaskarżonego aktu, zanim został on przyjęty, aby umożliwić jej przygotowanie stosownej odpowiedzi na zmiany polityki instytucji wobec pracowników tymczasowych, które ten akt zawiera, i zorganizowanie ewentualnych uzgodnień na ten temat, a przynajmniej by dać skarżącej możliwość przedstawienia opinii w sprawozdaniu grupy roboczej i uczestniczenia w ten sposób w podejmowaniu decyzji mogącej mieć konsekwencje dla osób, których interesów skarżąca broni.

146 W tym względzie należy jeszcze podkreślić, jak przypomina skarżąca i jak też wynika z celu porozumienia ramowego, określonego w pkt 2 lit. b) (zob. pkt 118 powyżej), że prawo do konsultacji i informacji przysługujące skarżącej organizacji związkowej ma na celu nie to, by partnerzy społeczni zgodzili się w danym objętym gwarancjami proceduralnymi temacie, a jedynie to, by dać organizacji związkowej sposobność wpłynięcia na podejmowanie decyzji. Jak wynika z orzecznictwa, chodzi tu o formę udziału w podejmowaniu decyzji w najskromniejszym wymiarze, ponieważ nie wiąże się ona z żadnym obowiązkiem dalszego zajęcia się przez administrację przedstawionymi uwagami, tylko z umożliwieniem zainteresowanym, za pośrednictwem przedstawiciela ich interesów, by zostali wysłuchani przed przyjęciem lub zmianą dotyczących ich aktów o charakterze generalnym (zob. podobnie i analogicznie wyrok z dnia 20 listopada 2003 r., Cerafogli i Poloni/EBC, T-63/02, EU:T:2003:308, pkt 23 i przytoczone tam orzecznictwo, pkt 24), przy dostępie w szczególności do wszystkich istotnych informacji przez cały tok procesu przyjmowania takich aktów, gdyż celem jest

umożliwienie organizacji związkowej, takiej jak skarżąca, udziału w procesie konsultacji w możliwie najpełniejszy i najwydajniejszy sposób (zob. podobnie i analogicznie wyrok z dnia 4 maja 2016 r., *Andres i in./EBC*, T-129/14 P, EU:T:2016:267, pkt 57).

- 147 Tym samym, pod rygorem naruszenia skuteczności (*effet utile*) obowiązku konsultacji, administracja musi przestrzegać tego obowiązku za każdym razem, gdy zasięgnięcie opinii przedstawicieli pracowników może mieć wpływ na treść wydawanego aktu (zob. podobnie i analogicznie wyrok z dnia 20 listopada 2003 r., *Cerafogli i Poloni/EBC*, T-63/02, EU:T:2003:308, pkt 23).
- 148 Wynika z tego, że przyjmując zaskarżony akt bez uprzedniego zaangażowania w ten proces skarżącej, mimo że jego przedmiot jest przedmiotem rozmów w ramach grupy roboczej, i nie czekając na sprawozdanie tej grupy roboczej, EBC nie uszanował praw skarżącej do informacji i konsultacji, należących do jej prerogatyw jako organizacji związkowej reprezentującej zainteresowanych, z naruszeniem art. 27 karty praw podstawowych, sprecyzowanego przez dyrektywę 2002/14, wdrożonego przez porozumienie ramowe, rozszerzone na pracowników tymczasowych przez powołanie grupy roboczej.
- 149 Wniosku tego nie podważa argument EBC, że zaskarżony akt został przyjęty w trosce o dobrą administrację, aby uwzględnić zawczasu przyszłą zmianę AÜG, do której EBC powinien się w każdym razie zastosować.
- 150 Jak bowiem wskazano w pkt 29–32 powyżej, nie można uznać, że zaskarżony akt został przyjęty jedynie w celu uwzględnienia zawczasu przyszłej zmiany do AÜG.
- 151 Zarzut pierwszy należy więc uwzględnić, bez potrzeby badania zarzutów skarżącej dotyczących naruszenia dyrektywy 2008/104 i bez orzekania o dopuszczalności tych zarzutów, którą kwestionuje EBC. W konsekwencji należy stwierdzić nieważność zaskarżonego aktu również bez potrzeby badania zarzutu drugiego.

W przedmiocie żądania odszkodowawczego

- 152 Skarżąca utrzymuje, że doznała krzywdy dającej się oddzielić od niezgodności z prawem stanowiącej podstawę stwierdzenia nieważności zaskarżonego aktu i niemożliwej do naprawienia w pełni przez stwierdzenie nieważności tego aktu, i żąda zapłaty 15 000 EUR zadośćuczynienia. Podnosi, że zanegowano jej status partnera społecznego, gdyż zaskarżony akt został przyjęty z naruszeniem zasad dialogu społecznego. Podkreśla, że występowała z wnioskiem o cofnięcie i zawieszenie wykonania zaskarżonego aktu do zakończenia prac grupy roboczej.
- 153 EBC utrzymuje, że skoro skarga jest niedopuszczalna i bezzasadna, żądanie odszkodowawcze nie ma żadnej podstawy prawnej.
- 154 Na wstępie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 340 akapit drugi TFUE Unia jest zobowiązana do naprawienia, zgodnie z ogólnymi zasadami wspólnymi dla praw państw członkowskich, szkód wyrządzonych przez jej instytucje lub ich pracowników przy wykonywaniu swoich funkcji. Jednak zgodnie z art. 340 akapit trzeci TFUE, w drodze odstępstwa od akapitu drugiego, EBC jest zobowiązany do naprawienia, zgodnie z ogólnymi zasadami wspólnymi dla praw państw członkowskich, szkód wyrządzonych przez Bank lub jego pracowników przy wykonywaniu ich funkcji.
- 155 Z utrwalonego orzecznictwa, które stosuje się odpowiednio do przewidzianej w art. 340 akapit trzeci TFUE odpowiedzialności pozaumownej EBC, wynika, że powstanie odpowiedzialności pozaumownej Unii w rozumieniu art. 340 akapit drugi TFUE z powodu niezgodnego z prawem zachowania jej organów jest uzależnione od łącznego spełnienia szeregu przesłanek, a mianowicie bezprawności zachowania zarzucanego instytucjom, rzeczywistego charakteru szkody oraz istnienia

związku przyczynowego między zarzucanym zachowaniem a powołaną szkodą (zob. wyroki: z dnia 27 listopada 2007 r., Pitsiorlas/Rada i EBC, T-3/00 i T-337/04, EU:T:2007:357, pkt 290 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 23 maja 2014 r., European Dynamics Luxembourg/EBC, T-553/11, niepublikowany, EU:T:2014:275, pkt 342 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 7 października 2015 r., Accorinti i in./EBC, T-79/13, EU:T:2015:756, pkt 65 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 156 W niniejszym przypadku z pkt 148 powyżej wynika, że zaskarżony akt jest niezgodny z prawem, gdyż został wydany z naruszeniem praw skarżącej do informacji i konsultacji, przez co naruszono art. 27 karty praw podstawowych, sprecyzowany przez dyrektywę 2002/14, wdrożony przez porozumienie ramowe, rozszerzone na pracowników tymczasowych przez powołanie grupy roboczej.
- 157 Bez potrzeby orzekania o tym, czy takie niezgodne z prawem zachowanie EBC stanowi wystarczająco istotne naruszenie w rozumieniu orzecznictwa (wyrok z dnia 4 lipca 2000 r., Bergaderm i Goupil/Komisja, C-352/98 P, EU:C:2000:361, pkt 42) lub czy spełnione są w niniejszym przypadku pozostałe przesłanki powstania odpowiedzialności pozaumownej EBC, przypomniane w pkt 155 powyżej, należy wskazać, że nawet gdyby tak było, stwierdzenie nieważności zaskarżonego aktu stanowi, wbrew temu, co twierdzi skarżąca, stosowne i wystarczające zadośćuczynienie krzywdzie spowodowanej naruszeniem zasad dialogu społecznego i jej statusu partnera społecznego.
- 158 Skoro bowiem podnoszona przez skarżącą krzywda wynika z niezgodności z prawem zaskarżonego aktu, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem tego rodzaju krzywda jest co do zasady wystarczająco naprawiona dzięki stwierdzeniu przez sąd tej niezgodności z prawem, chyba że strona skarżąca wykaże, iż doznała krzywdy dającej się oddzielić od niezgodności z prawem stanowiącej podstawę stwierdzenia nieważności i niemożliwej do naprawienia w pełni przez stwierdzenie nieważności (zob. podobnie wyroki: z dnia 28 maja 2013 r., Abdulrahim/Rada i Komisja, C-239/12 P, EU:C:2013:331, pkt 72 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 6 czerwca 2006 r., Girardot/Komisja, T-10/02, EU:T:2006:148, pkt 131 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 159 Skarżąca nie dostarczyła żadnych danych na poparcie swego twierdzenia, że doznana przez nią krzywda daje się w niniejszym przypadku oddzielić od niezgodności z prawem zaskarżonego aktu.
- 160 Natomiast stwierdzenie nieważności zaskarżonego aktu powoduje, że EBC musi na podstawie art. 266 TFUE podjąć działania wymagane w celu wykonania niniejszego wyroku i podjąć lub kontynuować ze skarżącą dialog społeczny na temat kwestii będącej przedmiotem zaskarżonego aktu, co spowoduje pełne naprawienie krzywdy podnoszonej przez skarżącą i wynikającej z naruszenia zasad dialogu społecznego i jej statusu partnera społecznego.
- 161 W związku z tym żądanie odszkodowawcze należy oddalić.

W przedmiocie kosztów

- 162 Zgodnie z art. 134 § 3 regulaminu postępowania przed Sądem w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań każdej ze stron Sąd może postanowić, że koszty zostaną rozdzielone albo że każda ze stron poniesie własne koszty. Jednakże, jeżeli jest to uzasadnione okolicznościami sprawy, Sąd może orzec, że jedna ze stron pokrywa, oprócz własnych kosztów, część kosztów poniesionych przez stronę przeciwną.
- 163 W niniejszym przypadku EBC przegrał sprawę w zakresie żądania stwierdzenia nieważności zaskarżonego aktu, natomiast skarżąca przegrała sprawę w zakresie żądania odszkodowawczego. W tych okolicznościach należy postanowić, że EBC pokrywa, oprócz swoich własnych kosztów, trzy czwarte kosztów skarżącej, która pokrywa jedną czwartą swoich własnych kosztów.

Z powyższych względów

SĄD (pierwsza izba)

orzeka, co następuje:

- 1) **Stwierdza się nieważność decyzji zarządu Europejskiego Banku Centralnego (EBC) z dnia 20 maja 2014 r. o ograniczeniu do dwóch lat okresu, przez który jeden pracownik tymczasowy może maksymalnie świadczyć pracę o charakterze administracyjnym i sekretarskim na rzecz EBC.**
- 2) **W pozostałym zakresie skarga zostaje oddalona.**
- 3) **EBC pokrywa własne koszty i trzy czwarte kosztów poniesionych przez Organisation des salariés auprès des institutions européennes et internationales en République fédérale d'Allemagne (International and European Public Services Organisation) (Organizację pracowników instytucji europejskich i międzynarodowych w Republice Federalnej Niemiec) (IPSO). IPSO pokrywa jedną czwartą własnych kosztów.**

Kanninen

Pelikánová

Buttigieg

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 13 grudnia 2016 r.

Podpisy

Spis treści

Okoliczności powstania sporu	1
Postępowanie i żądania stron	3
Co do prawa.....	3
1. W przedmiocie dopuszczalności	3
W przedmiocie braku aktu zaskarżalnego	3
W przedmiocie braku bezpośredniego i indywidualnego oddziaływania na interesy skarżącej	7
W przedmiocie braku interesu prawnego.....	10
W przedmiocie niedochowania terminu do wniesienia skargi.....	11
2. Co do istoty	12
W przedmiocie żądania stwierdzenia nieważności.....	12
W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego naruszenia prawa do informacji i konsultacji, zapisanego w art. 27 karty praw podstawowych i w dyrektywie 2002/14 oraz sprecyzowanego i wdrożonego w drodze porozumienia ramowego oraz domniemanego „porozumienia ad hoc” oraz naruszenia tegoż „porozumienia ad hoc” i porozumienia ramowego.....	13
– W przedmiocie art. 27 karty praw podstawowych.....	13
– W przedmiocie dyrektywy 2002/14	14
– W przedmiocie porozumienia ramowego.....	17
– W przedmiocie statusu grupy roboczej.....	19
– W przedmiocie naruszenia prawa skarżącej do informacji i konsultacji	21
W przedmiocie żądania odszkodowawczego	22
W przedmiocie kosztów	23